

MAAK KENNIS MET OPGROEIEN

Het preventief gezinstraject van
Kind en Gezin in een notendop

WELKOM

De sessie start om 13u

Welkom bij Kind & Gezin (Opgroeien)

Veerle Vekeman
Joke Vandamme

Waarom deze webinar?

Wat is het eerste waar je aan denkt bij het horen van 'Kind en Gezin'?

- ✓ Vaccinaties?
- ✓ Opvolgen gewicht en lengte?
- ✓ ...
- ✓ Screening oog en gehoor, post partum depressie, kansarmoede-criteria
- ✓ Ouders mentaal en praktisch helpen voorbereiden op het ouderschap
- ✓ Signalen van moeilijke regulatie oppikken (cfr slapen, huilen, eten...)
- ✓ Ouders ondersteunen bij stimulatie van ontwikkeling
- ✓ Bij ingrijpende levensgebeurtenissen basiszorg aanbieden
- ✓ Ouders helpen toeleiden naar een [Huis van het Kind](#), een OCMW, kinderopvang, vroedvrouw, kraamzorg, VDAB...
- ✓ Ouders ondersteunen bij vragen over taal, schermen...
- ✓ Gesprek aangaan over zorg over tweede kindje in geval van verontrusting; zorgmelding van een bezorgd familielid...
- ✓ ...

Agenda

- ✓ **Wat doet Opgroeien?**
- ✓ Het preventief gezinstraject van K&G
- ✓ Inzoomen op medisch preventieve dienstverlening K&G
- ✓ Samenwerking met partners
- ✓ Interessante linken

Agentschap OPGROEIEN (-9m-25 jaar)

- ✓ Opgroeien is een jong agentschap (opgericht in 2019) en bundelt de krachten van:

(vroeger Jongerenwelzijn)

(gedeeltelijk)

- ✓ Samen 1 missie:
Het recht op kansrijk opgroeien realiseren voor élk kind en élke jongere in Vlaanderen en Brussel
- ✓ Onze merknaam blijft behouden: gezinnen blijven ons kennen als “Kind en Gezin”

Opgroeien: in 2 soorten dienstverlening

Doelgroep Kind en Gezin

Het ondersteunen van jonge kinderen en gezinnen bij het opgroeien van deze kinderen

Preventieve gezinsondersteuning, regie Kinderopvang, adoptie, regie Groeipakket,...

Jeugdhulp

Het ondersteunen van kinderen, jongeren en gezinnen die (tijdelijk) kwetsbaar zijn in hun opgroeien

Divers jeugdhulplandschap: van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp tot niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Agenda

- ✓ Wat doet Opgroeien?
- ✓ **Het preventief gezinstraject van K&G**
- ✓ Inzoomen op medisch preventieve dienstverlening K&G
- ✓ Samenwerking met partners
- ✓ Interessante linken

Opgroeien

Lokale dienstverlening van Kind en Gezin

Kind en Gezin:
doelgroep -9 maanden tot 3 jaar

Wat na Kind en Gezin?

57

Lokale teams verspreid over Vlaanderen en Brussel helpen gezinnen vanaf het prille begin. Professionals met verschillende expertise bundelen de krachten vanuit de consultatiebureaus: verpleegkundigen, gezinsondersteuners, sociaal werkers, psychopedagogen en artsen. De teams worden ondersteund door administratieve medewerkers en vrijwilligers.

A photograph of a baby lying on its back, wearing a light blue long-sleeved onesie. The baby has a pacifier with a blue cat face design in its mouth and is looking up at the camera. An adult's hand is visible, holding the baby's right hand. The baby is lying on a white quilted blanket on a beige carpet. The adult is wearing a grey sweater and dark pants with a white zigzag pattern. The number '180.000' is overlaid in large green font.

180.000

Gezinnen rekenen elk jaar op de ondersteuning van de lokale teams. Door de gratis dienstverlening van Kind en Gezin wil Opgroeien zoveel mogelijk kansen creëren voor elk kind, waar en hoe het ook geboren is.

15

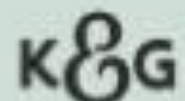
Thema's staan centraal in de ondersteuning van gezinnen. Van zwangerschap, ontwikkeling, gezondheid en veiligheid tot mentaal welzijn, opvoeding, kinderopvang en groeipakket.

Kind

Ouder

Ouderschap &
Opvoeding

Context

Mijn kind Hoe gaat het?	 Voeding	 Groei en ontwikkeling	 Gezondheid en ziekte	 Emoties en gedrag	 Spelen en bewegen	 Huilen en slapen
Ik als ouder Hoe voel ik me?	 Gezondheid	 Relatie	 Zwanger en geboorte	 Verwachtingen	 Terug werken	 Emoties
Mijn kind en ik Hoe gaat het met ons?	 Veiligheid	 Zorgen in gezin	 Rust en regelmaat	 Opvoeding	 Interactie	
Mijn gezin Wie is er voor ons?	 Steun van professionals en vrienden	 Groepspakket	 Kinderopvang en school	 Wonen, opleiding, werken, inkomen	 Kind en Gezin	

Opgroeien

Kind & Gezin

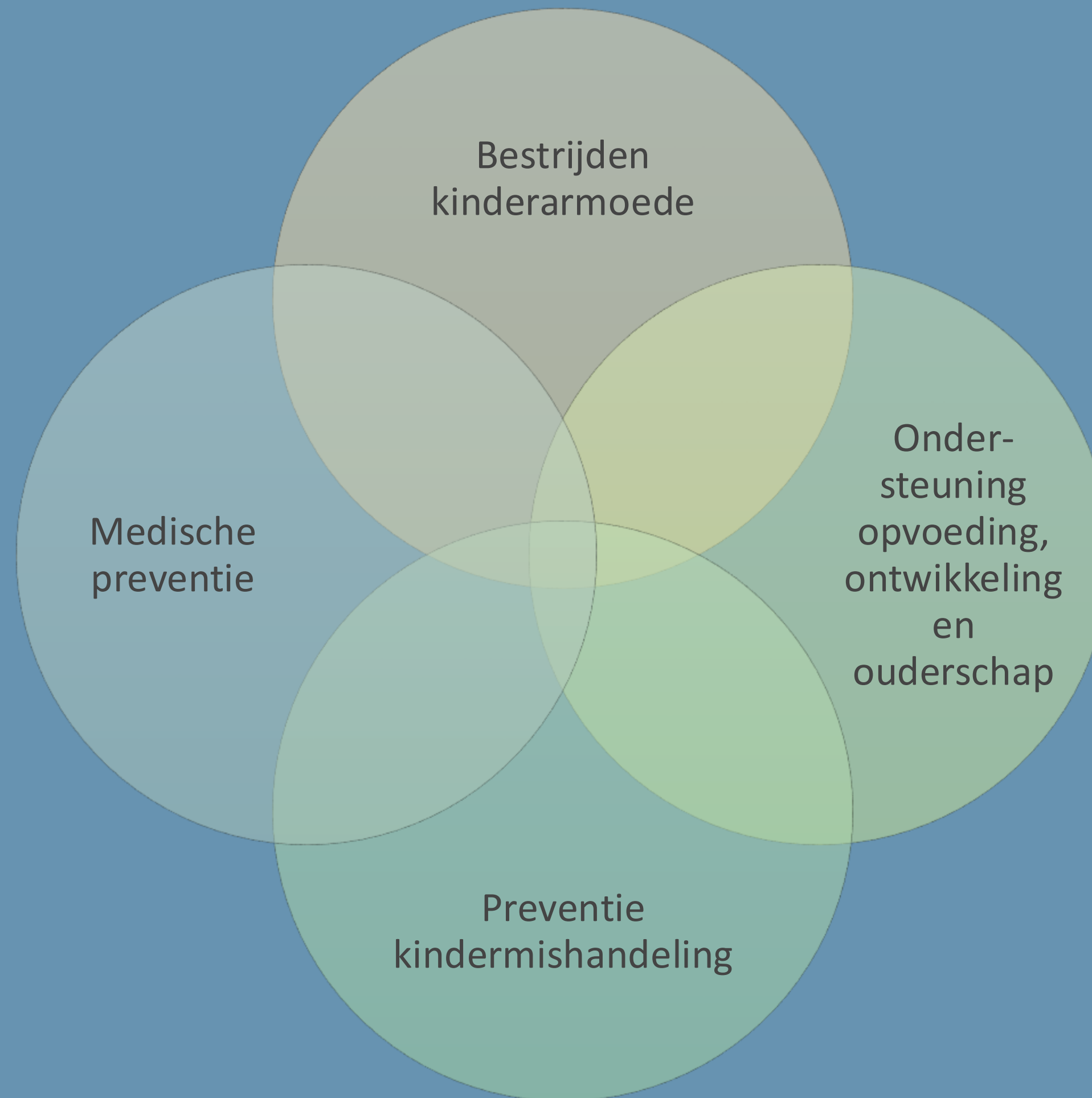
Kernpijlers

Geïntegreerd

Proportioneel, universeel, preventief, innovatief,
wetenschappelijk onderbouwd, interprofessioneel

Opgroeien

Geïntegreerd samenwerken met partners in functie van...

Samenwerken in functie van bestrijden kinderarmoede

Jonge gezinnen in **maatschappelijke kwetsbare situaties** opvolgen en preventief ondersteunen:

- waar er drempels tot zorg of ondersteuning aanwezig zijn
- op verschillende levensdomeinen
- om steunend informeel netwerk te vergroten
- om de toegang tot basisvoorzieningen te waarborgen

Vanuit **rechtenbenadering**

Samenwerken in functie van ondersteuning opvoeding, ontwikkeling, ouderschap

Ouders en jonge kinderen opvolgen en preventief ondersteunen:

- In de stap naar het **ouderschap**
- In hun mentaal, relationeel, sociaal **welbevinden**
- In vragen en zorgen over **ontwikkeling en opvoeding**
- bij **concrete thema's**

(bv huilen, slapen, eten, peuterpuberteit, zindelijkheid, taal, schermtijd...)

- In specifieke **transitiemomenten**

(bv opstart school, kinderopvang, rouw en verlies, scheiding...)

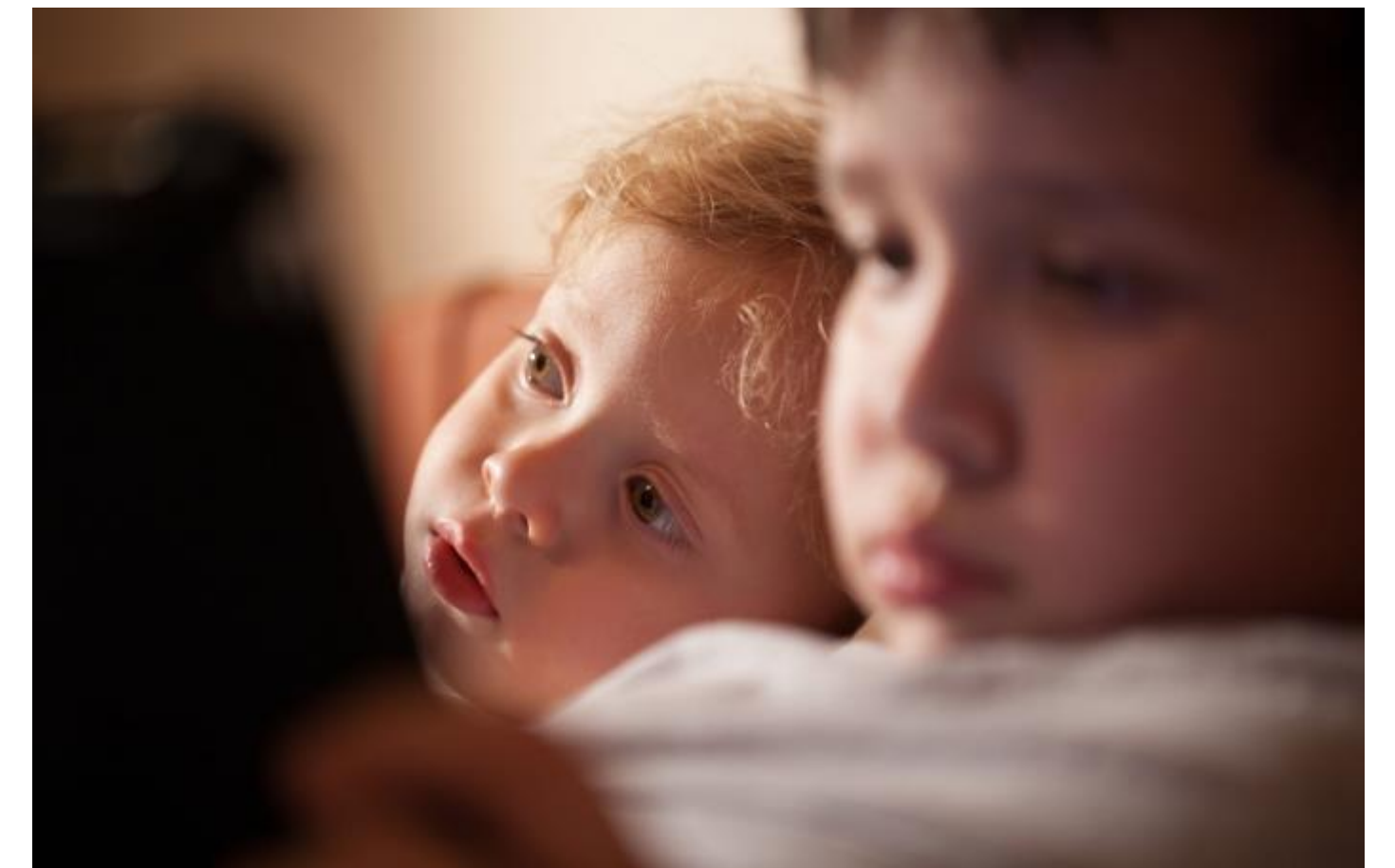
Samenwerken in functie van preventie kindermishandeling

Bevorderen en **ondersteunen** van ontplooiingskansen en veiligheid (oa informeren over SIS)

Voorkomen van en handelen bij:

- (mogelijke) verontrustende opvoedingssituaties
- of signalen van kindermishandeling

Die erop wijzen dat **ontwikkeling en veiligheid** van jonge kind onder druk staat of niet gewaarborgd wordt

Wat doet Kind en Gezin zelf bij verontrusting?

Samenwerken in functie van medische preventie

Opvolgen van biometrie, ontwikkeling, oog en gehoor, klinische signalen (**screening**)

Aanbieden van een **vaccinatieprogramma**

Informeren over, opvolgen en ondersteunen van:
mondhygiëne, borstvoeding, spelen en bewegen, kind met hogere zorgnood, veilig slapen ...

Hoe komen ouders bij Kind en Gezin terecht?

Een medewerker neemt contact met het gezin

1. Tijdens de zwangerschap

aanvragen groeipakket -> online via de uitbetaler groeipakket, aanstaande ouders delen hun gegevens met Opgroeien

2. Na de geboorte

Ziekenhuis deelt automatisch de gegevens van de pasgeborenen met Kind en Gezin

3. Na verwijzing door een externe partner of professional

(vb ziekenhuis, OCMW, huisarts, vroedvrouw, CGG...)

4. Bij inwijkelingen via rijksregister (obv domicilie-adres)

Het gezinstraject

Extra contacten op maat

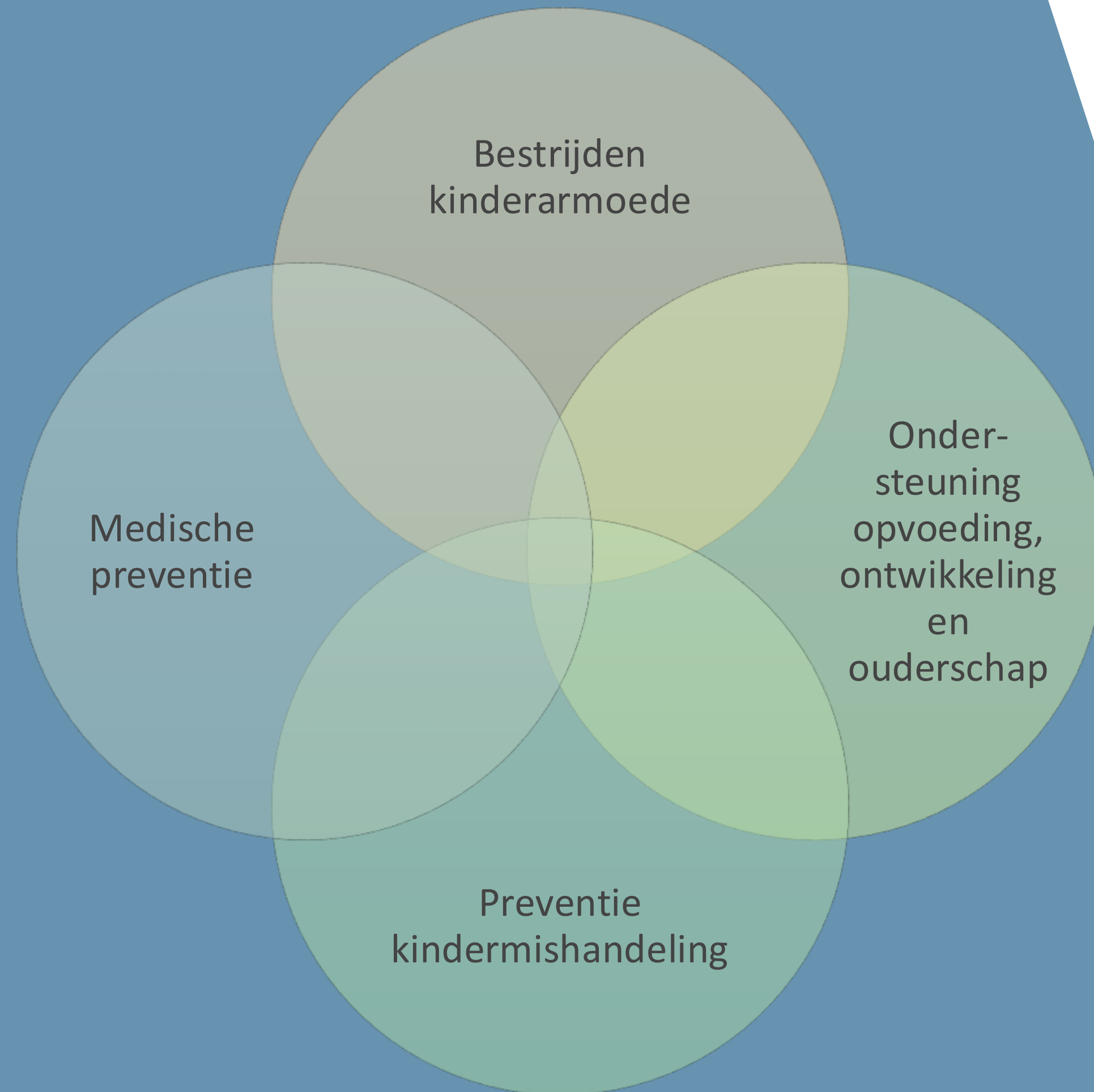

Extra contacten op maat

Opgroeien

Een voorbeeld

Een **Oekraïense mama** van 23 jaar, sinds een jaar in België, komt op **consultatie 2 jaar**.

De **biometrie** van het kind is erg afwijkend.

Het kindje is erg **angstig** volgens de ouders en ook op consultatie.

Kindje **eet** vaak extra mee wanneer **papa** 's avonds thuis komt, eet graag **zoet**.

Ouders **weigeren** terug naar **behandelend arts** te gaan voor opvolging gewicht, na advies om zoet te beperken en **beweging** te stimuleren.

Een **extra contact** wordt ingepland; na **interprofessionele bespreking** op **team**. In dit gesprek wordt ingegaan op de vele **contextfactoren** die van invloed zijn.

Agenda

- ✓ Wat doet Opgroeien?
- ✓ Het preventief gezinstraject van K&G
- ✓ **Inzoomen op medisch preventieve dienstverlening K&G**
- ✓ Samenwerking met partners
- ✓ Interessante linken

Opgroeien

Contactschema

Contactmoment		Richtleeftijd kind	Uitvoerder
Startgesprek		Voor de geboorte	Verpleegkundige of andere
Huisbezoek 1		2 weken na de geboorte	Verpleegkundige
Gehoortest		<3 w	Verpleegkundige
Consult 1		4 w	Arts
Huisbezoek 2		6 w	Verpleegkundige of andere
Consult 2		8 w	Arts
Consult 3		12 w	Verpleegkundige
Consult 4		16 w	Arts
Consult 5		6 maanden	Verpleegkundige
Consult 6		9 m	Arts
Consult 7		12 m	Verpleegkundige
Consult 8		15 m	Arts
Contact		18 m	Op indicatie
Consult 9		24 m	Arts
Consult 10		30 m	Verpleegkundige

 = Bevraging emotioneel welzijn moeder

Gehoorscreening

- **Doel**: Vroegdetectie aangeboren gehoorverlies (> 35 dB)
- **Methode**:
 - ✓ AABR (Automated Auditory Brainstem Response)
 - ✓ 2-staps protocol
- **We bereiken de doelstellingen van de Joint Committee on Infant Hearing?**
 - ✓ **Bereik $> 95\%$** : bereik testen K&G (94%) + testen extern (bv NICU, 4%) = totaal bereik $\pm 98\%$ van alle pasgeborenen
 - ✓ **Screening voor leeftijd 1 maand**: Gehoortest voor de 21^e levensdag, controletest nog binnen 1^e maand
 - ✓ **Diagnostiek voor leeftijd 2 maanden**: vlotte verwijzing naar 1 van de 21 referentiecentra voor diagnostiek
 - ✓ **Behandelplan voor leeftijd 3 maanden**: snelle behandeling (bv CI) belangrijk voor vroege taal- en spraakontwikkeling

Toestel: Maico EasyScreen

Gehoorscreening

Meer info:

- Informatie en filmpje gehoortest: [Gehoortest | Kind en Gezin](#)
- Cijferrapport: [Gehoor | Opgroeien](#)
- 25 jaar gehoorscreening: <https://esmed.org/MRA/mra/article/view/2897/193546197>

Oogscreening

We screenen naar **risicofactoren** die kunnen leiden tot een **lui oog**
= amblyogene factoren. Vroegtijdig behandelen kan amblyopie voorkomen.

Onze oogtest spoort deze oogafwijkingen op:

- Myopie = bijziendheid
- Hypermetropie = verziendheid
- Anisometropie = verschil in refractie tussen beide ogen
- Astigmatisme = afwijkende kromming hoornvlies
- Strabisme = scheelzien

Ook aangeboren cataract en retinoblastoom kunnen worden opgepikt door de screening.

Oogtest gebeurt door de verpleegkundige op leeftijd
12 maanden en 30 maanden

Als het kind al in behandeling is bij de oogarts (bril,
occlusie) wordt er **geen** oogscreening uitgevoerd.

Toestel: Plusoptix S12R

Oogscreening

Meer info:

- Informatie en filmpje oogtest: [Oogtest | Kind en Gezin](#)
- Cijferrapport: [Oogtest | Opgroeien](#)
- Preventie myopie:
 - [Bijziendheid voorkomen | Kind en Gezin](#)
 - [Schermtijd | Kind en Gezin](#)

Screening Postpartumdepressie

- ✓ Whooley-bevraging
- ✓ Onderdeel van [zorgpad perinatale mentale gezondheid](#) (prenataal -> postnataal)
- ✓ Screening op HB6weken/consult 8 weken, 3m, 6m

Vraag 1:

Heb je gedurende de
voorbije maand vaak last
gehad van neerslachtigheid,
een depressief of wanhopig
gevoel?

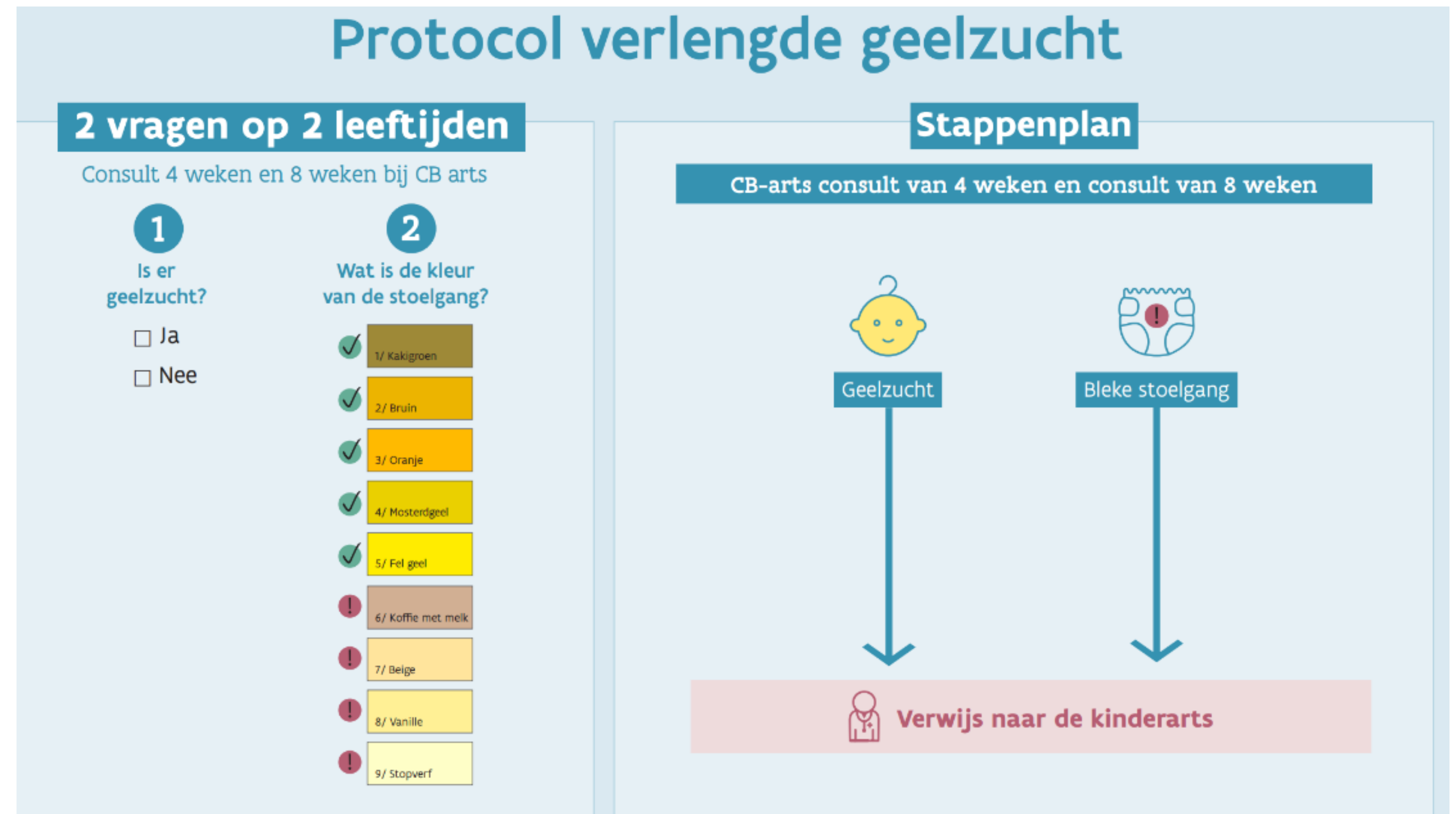
Vraag 2

Heb je gedurende de
voorbije maand minder
plezier of interesse in wat
je doet?

Studieprotocol verlengde geelzucht

- ✓ 15% pasgeborenen verlengde geelzucht, waarvan 2-5% pathologisch = 200 à 500 pasgeborenen per jaar in Vlaanderen

Opvolgen lichamelijk groei

Vlaamse groeicurven 2024 (SDS curven)

Weergave van actuele groei van kinderen woonachtig in Vlaanderen op basis van **grootschalig** onderzoek

± **500 000 metingen** van 0-3 jarige kinderen **opgevolgd bij Kind en Gezin** in periode 2006-2019

Inclusiecriteria:

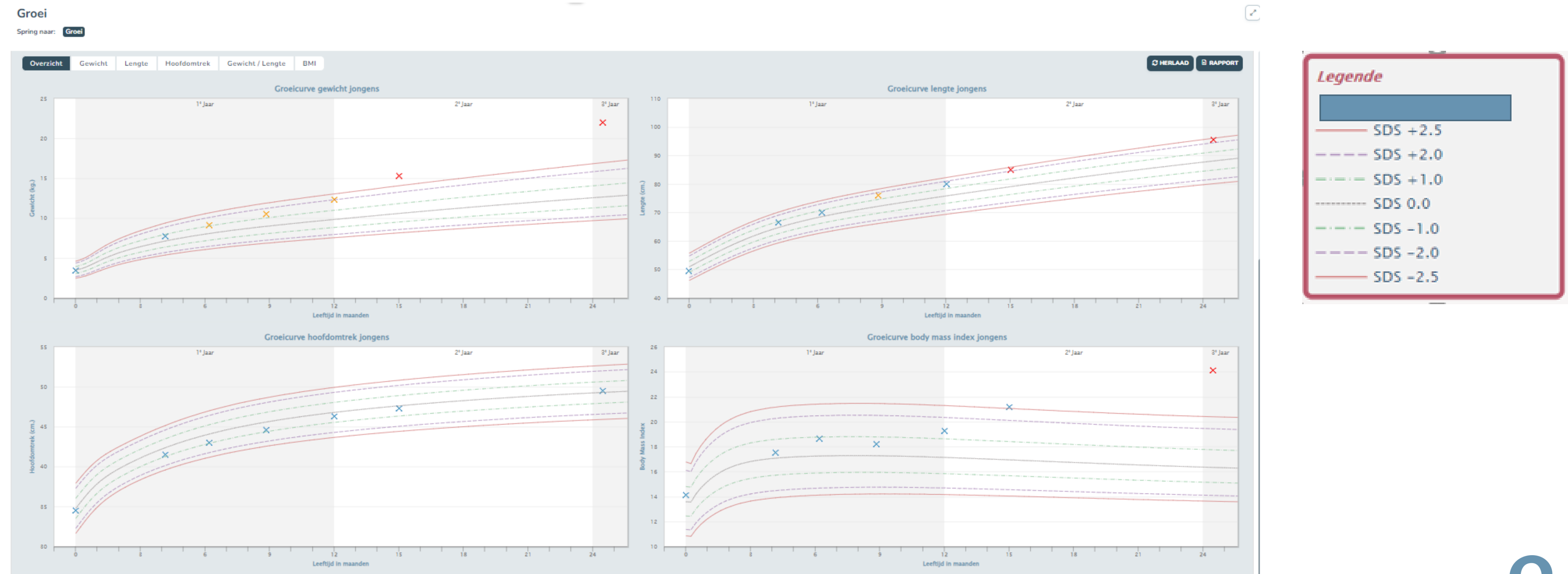
- ✓ Aterm geboren (PML 37-42 weken)
- ✓ Eenlingen
- ✓ Vaginale geboorte
- ✓ Uitsluitend borstvoeding gedurende 26 weken

Geschikt voor **alle kinderen** ongeacht type melkvoeding, etnische achtergrond en socio-economische status

Opvolgen van lichamelijke groei

- ✓ Deze groeicurven ingebouwd in **K&G groeimodule** (update 2023)
- ✓ Weergave op SDS lijnen (info over positie (SDS) en evolutie (SDSc) meetpunt)
- ✓ Voor prematuur geboren kinderen ook gecorrigeerde groeicurven
- ✓ Flowchart als houvast opvolg-en verwijsbeleid (opgesteld samen met externe experts)

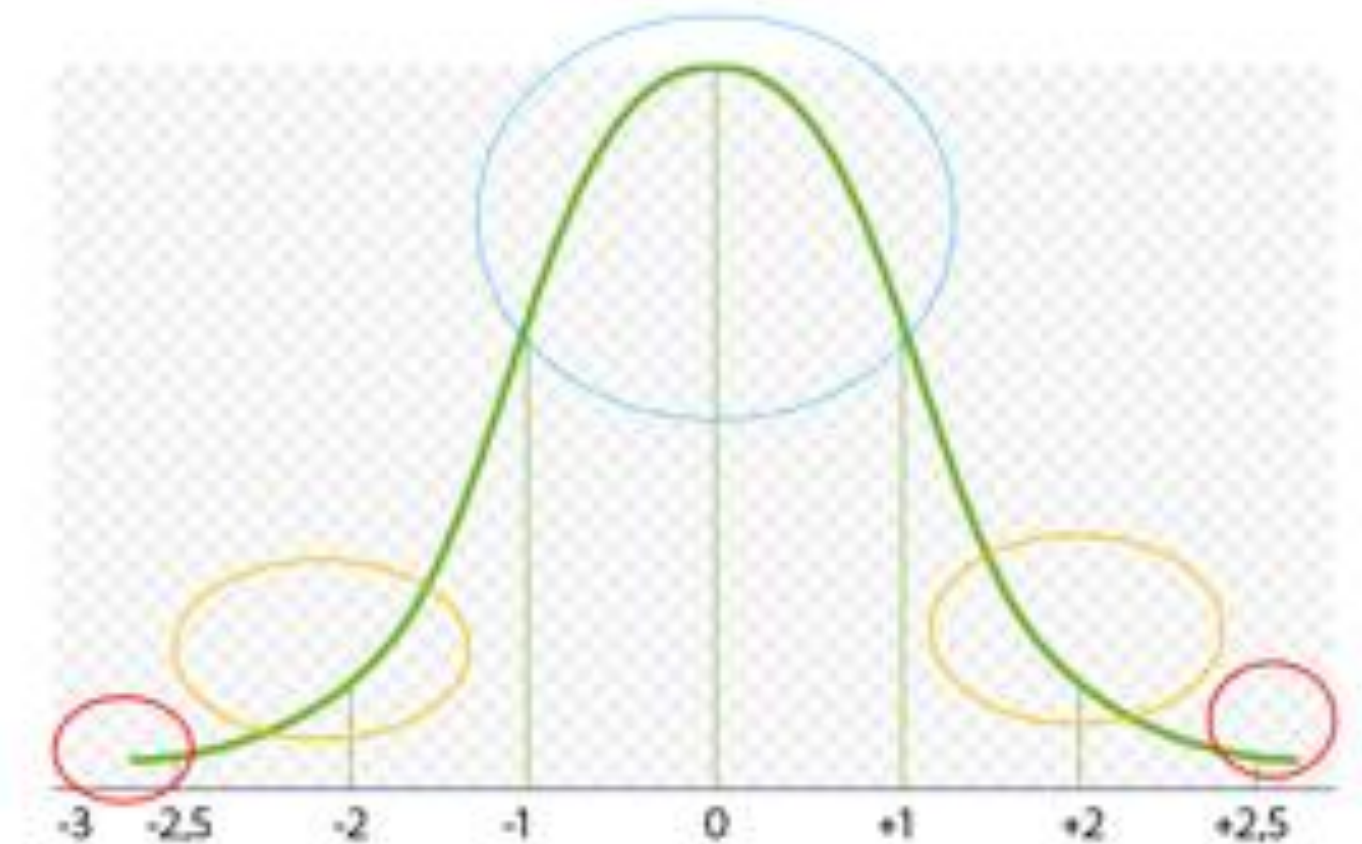

Opgroeien

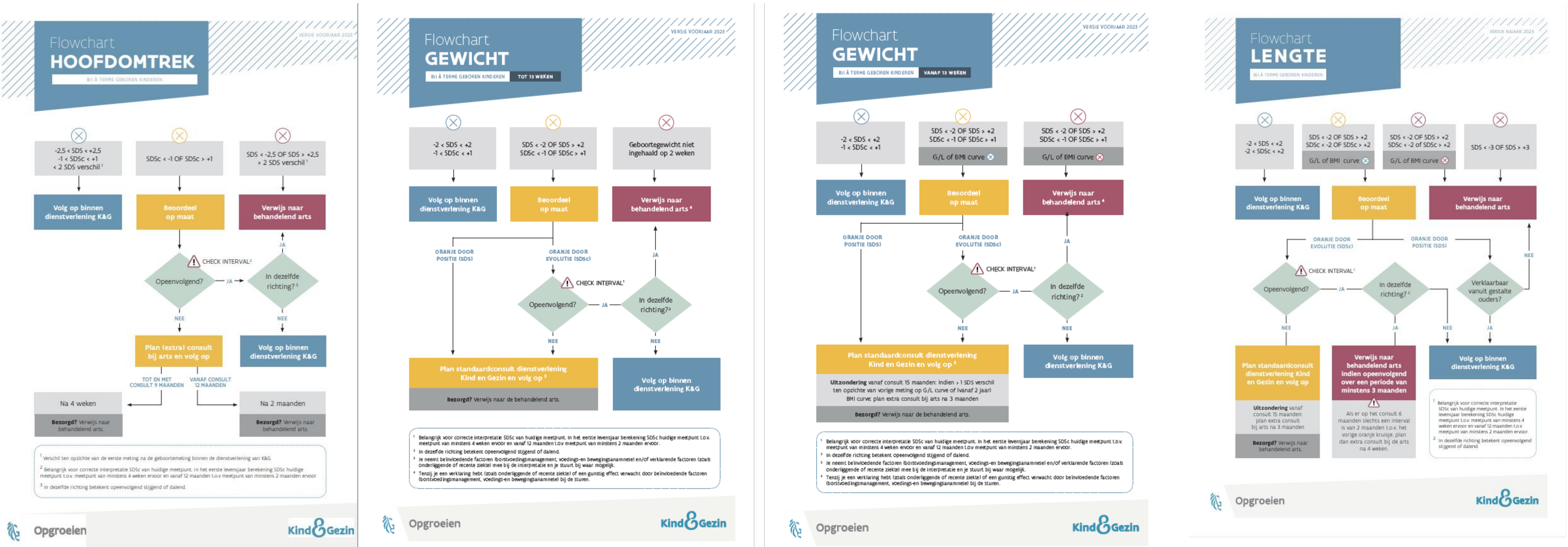
Kind & Gezin

Opvolgen van lichamelijke groei

- ✓ Elk ingegeven meetpunt geeft een kruisje.
- ✓ Elk kruisje krijgt een kleur:
 - **Parameters binnen verwachte grenzen**
→ opvolging dienstverlening K&G
 - **Minstens 1 parameter buiten verwachte grenzen**
→ beoordeling op maat
 - **Minstens 1 parameter buiten verwachte grenzen**
→ verwijzing is aanbevolen

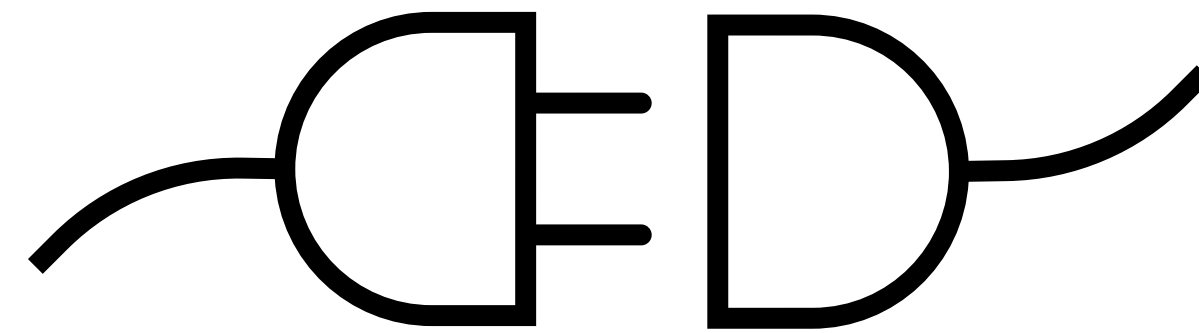
Opvolg-en verwijsbeleid aan de hand van flowcharts groei

Praten over groei ligt vaak gevoelig ... helpende tips

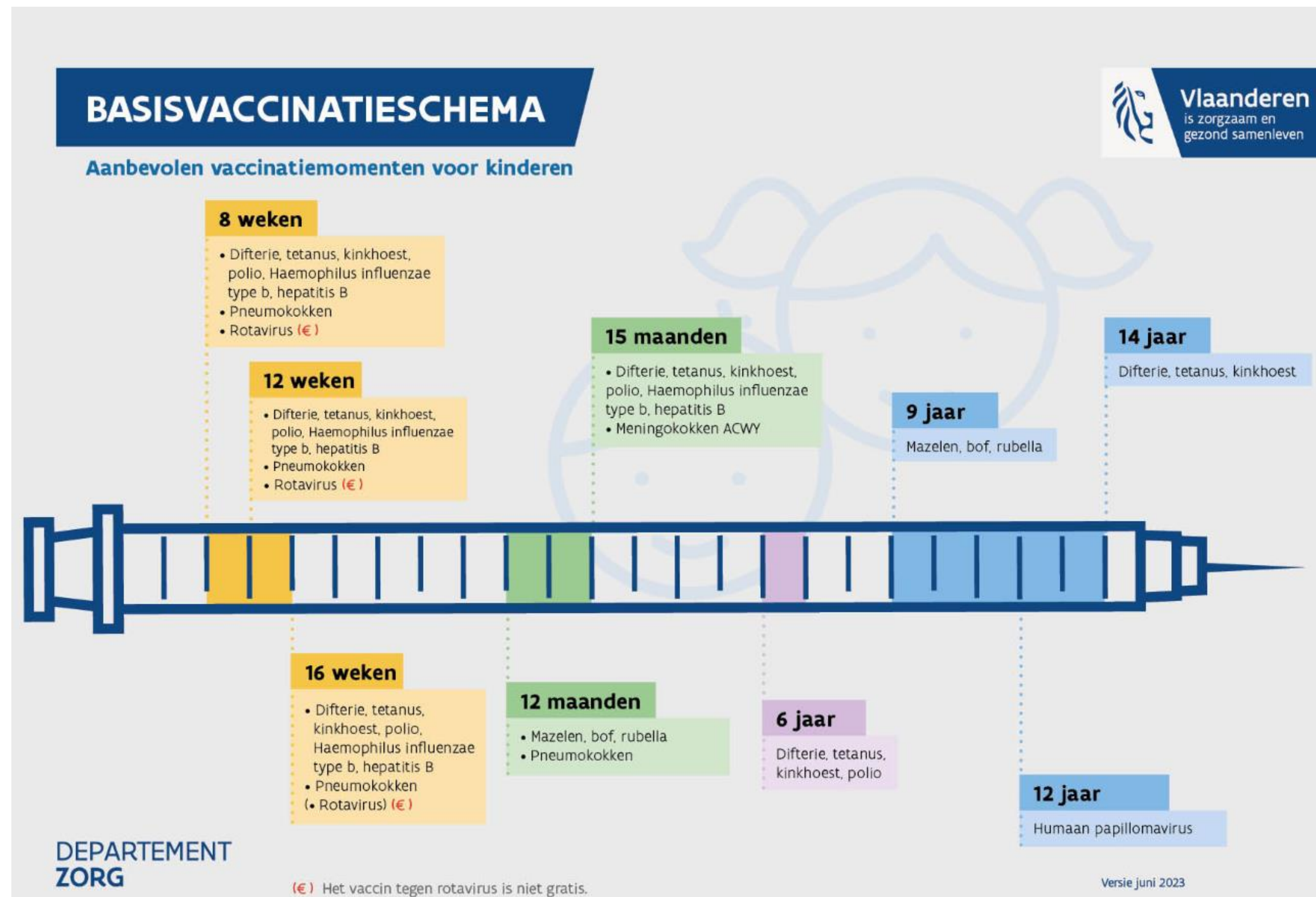
Gezonde levensstijl als doel

Gezond gewicht

Vaccinatie

Kind en Gezin volgt het
aanbevolen vaccinatieschema
van de Vlaamse gemeenschap
(gebaseerd op aanbevelingen HGR)
tot de leeftijd van 2,5 j
(6 jaar als kinderen niet naar school gaan)

💡 Wat met vaccins die niet in het basisvaccinatieschema zitten?

Naast de vaccins uit het basisschema bestaan er nog andere vaccins, bijvoorbeeld tegen **meningokokken B, hepatitis A, windpokken en reisvaccinaties**. Deze zijn niet opgenomen in het Vlaamse vaccinatieschema. Je kunt ze aan je kind laten geven voor zijn of haar individuele bescherming. Raadpleeg hiervoor je behandelend arts.

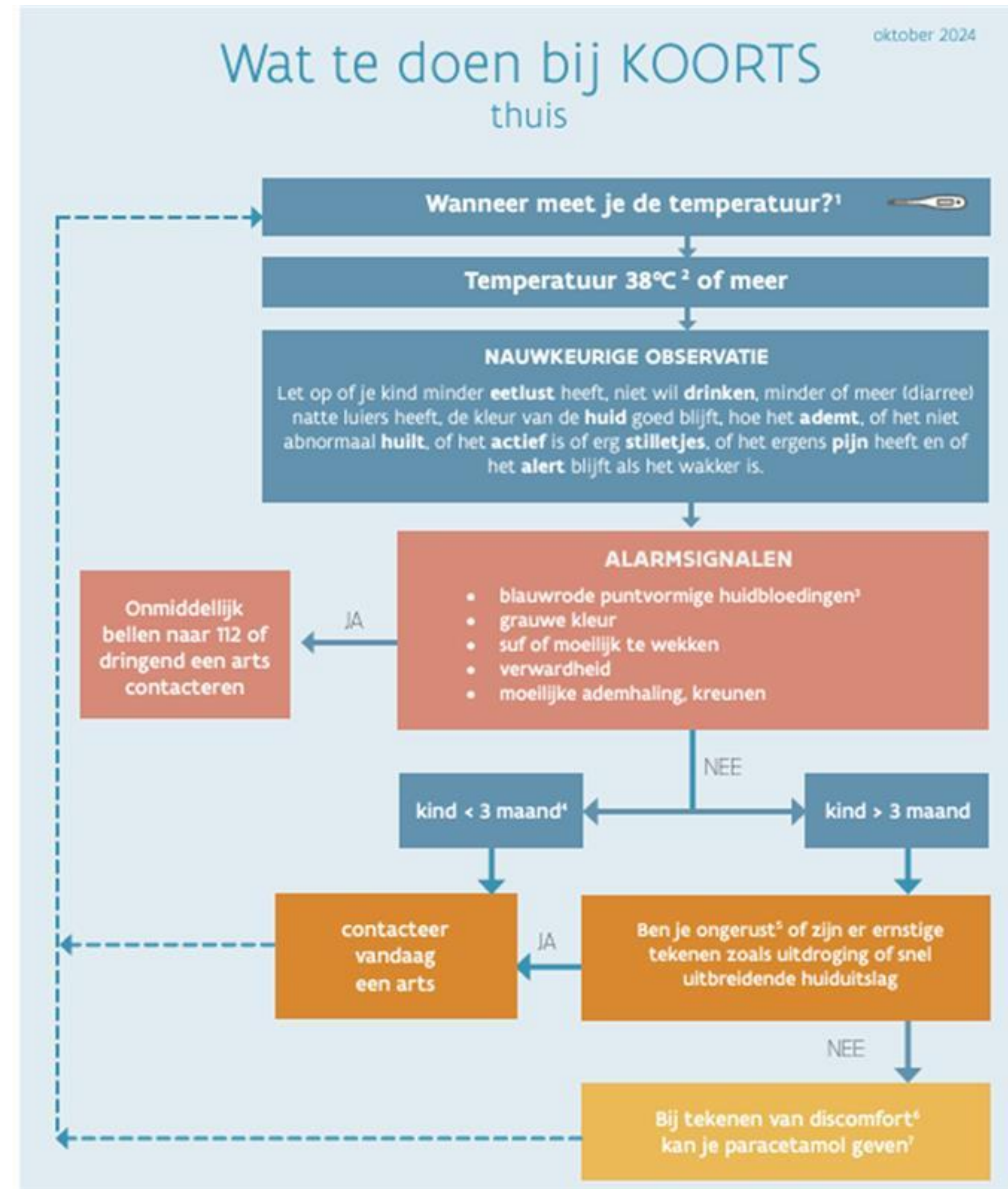
Geen voorschrift noch toediening op consultatiebureau.
Bij vragen verwijzen we naar behandelend arts.

Koortsadvies, ook na vaccinatie

Koorts is geen ziekte, wél symptoom

Kernboodschappen

- Leeftijd < 3 maanden versus vanaf 3 maanden
- Raadpleeg een arts <3 m, alarmsignalen of ernstige symptomen
- Koortswerende medicatie (voorkeur paracetamol oraal) bij discomfort

Ontwikkeling

Een kind ontwikkelt nooit meer zo snel als in de eerste levensjaren

Mijlpalen belangrijk

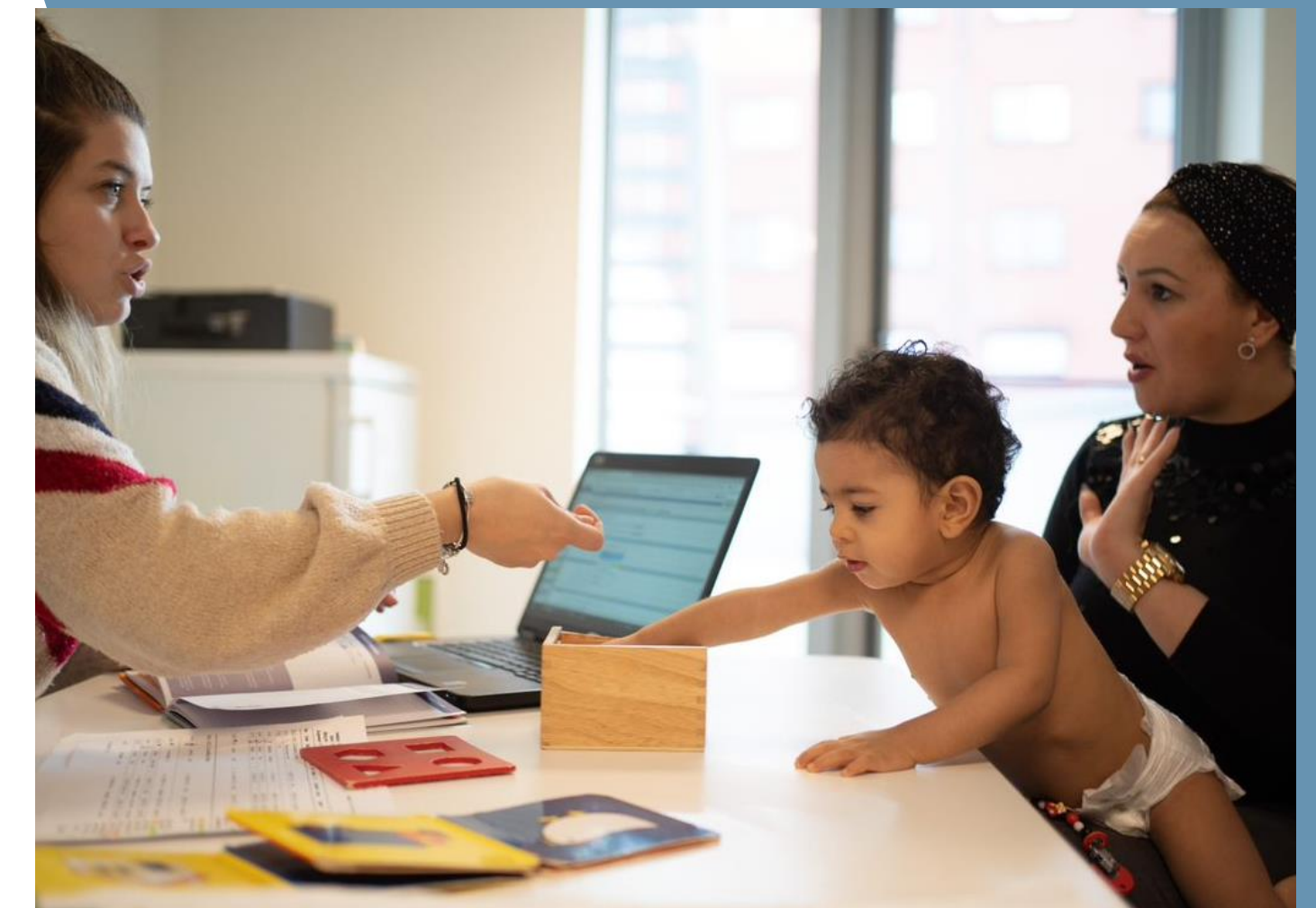
Elk kind ontwikkelt anders: het ene kind heeft meer tijd nodig, het andere minder. Dit hangt samen met aanleg, kansen dat een kind krijgt en aanmoediging (context).

Ontwikkeling is geen vloeiende lijn: soms kan een kind plots iets nieuws (vb. schaterlachen) en plots kan een kind iets niet meer (vb. door ziekte)

Van Wiechen onderzoek als opvolginstrument

- ✓ Fijne motoriek / adaptatie / persoonlijkheid en sociaal gedrag
- ✓ Grove motoriek
- ✓ Communicatie

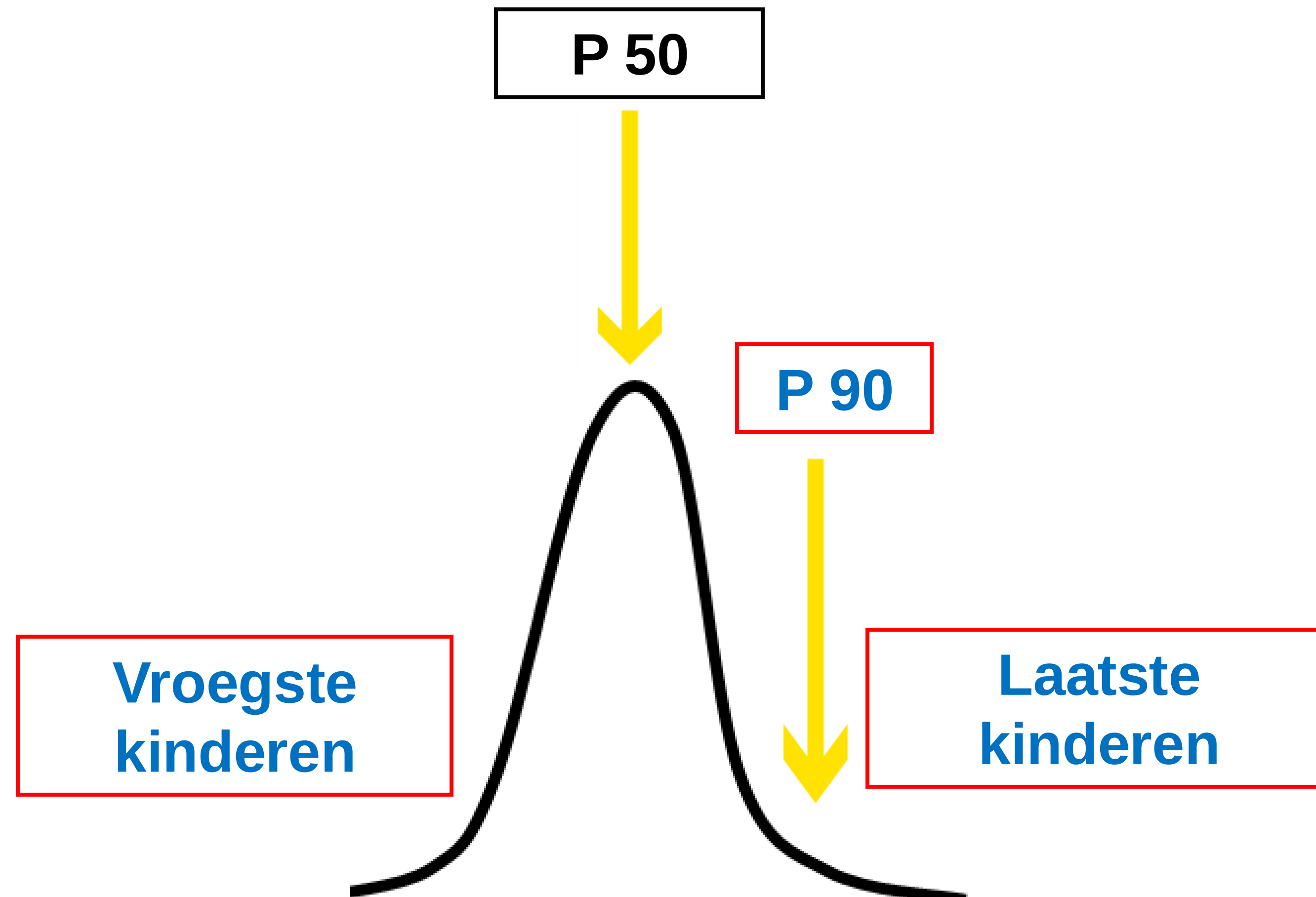
Gedragstoestand: 0 = Kind is wakker en alert 1 = Kind maakt een vermoside indruk 2 = Kind is huiltig 3 = Kind huilt door 4 = Anders; beschrijf onder opmerkingen	Notatiesysteem: • In de betreffende kolom altijd de kalenderleeftijd vermelden, ook bij prematuren. • Voor elk onderzoek nieuwe kolom gebruiken. Na 3 en 6 mind kolom voor extra consulten. • Resultaat noteren met + of - ; bij twijfel -. • Rechts en links, waar aangegeven, afzonderlijk noteren. • Zo veel mogelijk zelf observeren; kenmerken met (M) zonedig op mededeling van de ouder; bij positief resultaat M noteren. * Kenmerken herhalen.	Naam: _____ Geboorte datum: _____ Zwangerschapsduur: _____ weken
---	---	--

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid | Van
Wiechen-kenmerken (ncj.nl)

Gevraagdtoestand: 0 = Kind is wakker en alert 1 = Kind maakt een vermoede indruk 2 = Kind is huiltig 3 = Kind huilt door 4 = Anders; beschrijf onder opmerkingen	Interactie: 0 = Kind is coöperatief 1 = Kind is terughoudend en moet gestimuleerd worden 2 = Kind is verlegen of terughoudend zonder actief verzet 3 = Kind verzet zich actief 4 = Anders; beschrijf onder opmerkingen	Notatiesysteem: • In de betreffende kolom altijd de kalenderleeftijd vermelden, ook bij prematuren. • Voor elk onderzoek nieuwe kolom gebruiken. Na 1½ jaar kolom voor extra consulten. • Resultaat noteren met + of - ; bij twijfel -. • Rechts en links, waar aangegeven, afzonderlijk noteren. • Zo veel mogelijk zelf observeren; kenmerken met (M) zonodig op mededeling van de ouder; bij positief resultaat M noteren. * Kenmerk herhalen.	Naam: _____ Geboorte datum: _____ Zwangerschapsduur: _____ weken
--	--	--	---

©2005, Koninklijke Van Gorcum BV

Items VWO genormeerd op (minstens) P 90

Demo dossier van een kind van 29 weken oud op het consult van 6 maanden

Van Wiechen 0-15m

+ ALLE

BEWAAR

Algemeen	4 wkn 1 mnd		8 wkn 2 mnd		12 wkn 3 mnd				26 wkn 6 mnd				39 wkn 9 mnd		
	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	
Leeftijd			8w				16w		29w ▾						
Gedragstoestand			0				0		2 ▾						
Fijne motoriek / Adaptatie / Persoonlijk en Sociaal Gedrag															
01 Ogen fixeren ?															
02 Volgt met ogen en hoofd 30° - 0° - 30° ?			+	+											
03 Handen af en toe open ?							+	+							
04 Kijkt naar eigen handen (M) ?							+								
05 Speelt met handen middenvoor ?									+						
06 Pakt in rugligging voorwerp binnen bereik ?									+	+					
07 Pakt blokje over ?															
08 Houdt blokje vast, pakt er nog een in andere hand ?										+					
09 Speelt met beide voeten (M) ?															
10 Pakt pronie met duim en wijsvinger ?															

Item 5 en 6 te
bekijken volgens P90

Kind laat meer
vaardigheden
zien dan volgens
de P90

Handelen bij een minscore

Opgroeien

Opvolg- en verwijsbeleid Van Wiechen onderzoek

Versie augustus 2022

Van zodra een **item bij het Van Wiechen onderzoek (VWO)** een **negatieve score** krijgt, ziet het opvolg- en verwijsbeleid er als volgt uit:

- Bij **alarmsignalen**: **verwijzen** naar **behandelend arts**: zie [tabel alarmsignalen](#)
- Indien **geen alarmsignalen**: neem steeds volgende zaken in **overweging** om al dan niet te verwijzen:
 - **Andere negatieve scores** in het Van Wiechen onderzoek (tijdens huidig of vorig consult)
 - **Klinisch onderzoek** met extra aandacht voor de hoofdomtrek
 - **Familiale anamnese** (familielid met motorische en/of mentale achterstand of beperking, bloedverwantschap ouders...)
 - **Je buikgevoel**
 - **Ongerstheid** van de ouder(s)
- **Andere acties** indien (nog) niet verwezen wordt:
 - **Volg** het kind **intensiever op** en geef eventueel **stimulerende adviezen**
 - Plan een volgend **consult** in bij de **consultatiebureau- arts**

Extra ondersteuning bij taal: [zie opvolg- en verwijsbeleid VWO taal](#)

Achtergrondinformatie: referentiewaarden per VW-kenmerk* ([NCJ: VW-kenmerken en referentiewaarden](#))

* Referentiewaarden VWO: Studie Den Haag/ resultaat van cross-sectioneel onderzoek

Opvolgen van ontwikkeling

Tabel alarmsignalen-> verwijzen (ook familiale anamnese, KO, ongerustheid van belang)

Alarmsignalen per ontwikkelingsdomein in het kader van het Van Wiechenonderzoek

	FIJNE MOTORIEK/ADAPTATIE/ PERSOONLIJKHEID EN SOCIAAL GEDRAG	COMMUNICATIE	GROVE MOTORIEK
Op elke leeftijd	Verlies van vaardigheden.	- Verlies van vaardigheden. - Permanent strabisme. - Nystagmus. - Constant 'Sun Down' fenomeen. - Geen of onvoldoende reactie op geluid.	- Verlies van vaardigheden. - Asymmetrie in de bewegingen door functioneel verlies of verwaarlozen: gebruik arm/been/hand. - Hypotonie zoals floppy child, doorglijden bij optillen onder oksels, slap afhangend hoofd bij optrekken tot zit. - Hypertonie zoals in blok omhoog komen bij optrekken tot zit door verhoogde spierspanning, opisthotonus... - Stereotypie: één of dubbelzijdige houding die het kind lang aanhoudt en zelf niet overwint zoals opisthotonus, niet te doorbreken asymmetrische tonische nekreflex, opvallende arm- of beenhouding, asymmetrische bewegingspatronen, asymmetrische hoeveelheid bewegingen...
Vanaf 4-5 weken	Gebrek aan initiatief, niet aankijken.©		- Bewegingsarmoede.© - Tremor bij spontane bewegingen bij een kind dat niet huilt.©
Vanaf 8 weken	Geen of onvoldoende volgen van ogen of hoofd.©		Persisterende flexiehouding.
Vanaf 16 weken		Intermittent strabisme.	- Hoofd niet spontaan in middenstand brengen.© - Weigeren om op de buik te liggen.
Vanaf 6 maanden		Spontaan geen enkel geluid maken.	- Persisterend strekken van heupen, knieën en enkels bij verticale zweefhouding en zwaaien (scharen). - Hyperextensie.
Vanaf 9 maanden	Kijken naar eigen handen is nog steeds aanwezig.		Sacrum zit indien benen gestrekt op de onderlaag worden gehouden.

© betekent dat je dit corrigeert met het aantal weken prematuriteit voor een prematuur geboren kindje tot de leeftijd van 2 jaar

Na 9-10 maanden	- Niet optreden van éénkennigheid.© - Geen imitatiespelletjes.© - Geen kiekeboe spelletjes.©		
Vanaf 12 maanden	- Trilligere handmotoriek bij uitvoeren van een opdracht. - Onvoldoende interesse in de omgeving.© - Repetitieve handelingen of bewegingen.	- Kind brabbelt niet. - Monotone geluiden, met vaak hoge of lage stem bij "brabbelen".	- Voortdurend op de tenen staan of lopen. - Onvermogen om zelf te gaan zitten vanuit lig.© - Zit niet stabiel los.© - Voortdurende buiging van tenen (klauwen) bij staan en/of lopen.
Vanaf 15 maanden	Geen joint attention© = opvolgen op 18 maanden.		Zich op geen enkele manier voortbewegen.©
Vanaf 18 maanden	Geen joint attention© = verwijzen.		- Onvermogen om los te staan.© - Onvermogen om los te lopen.©
Vanaf 24 maanden		- Echolalie. - Kan geen 3 woorden met begrip in de thuistaal zeggen. - Kan geen lichaamsdelen bij een pop aanwijzen. - Niet of weinig reageren op gesproken taal. - Geen communicatieve intentie.	- Brede basis bij staan of lopen. - Teken van Gowers.
Vanaf 30 maanden		Geen begrip van een opdracht in de thuistaal.	- Niet soepel bewegen. - Voorbeeld: schouders en heupen worden niet of nauwelijks ten opzichte van elkaar bewogen bij zitten.

© betekent dat je dit corrigeert met het aantal weken prematuriteit voor een prematuur geboren kindje tot de leeftijd van 2 jaar

Voorbeeld van referentiewaarden

Item5: Speelt met handen middenvoor

Onderzoekleeftijd	Referentiewaarden (percentage dat het kenmerk positief scoort)
21-22 weken	98,5 %*
23-24 weken	97,8 %*
25-26 weken	98,3 %*
	*Het kan voorkomen dat een jongere leeftijdsperiode een iets hogere referentiewaarde laat zien dan een oudere leeftijdsperiode. Dit komt omdat de studie uit Den Haag een dwarsdoorsnede onderzoek is. Dat wil zeggen dat de kinderen die in een jongere leeftijdsperiode zijn onderzocht andere kinderen zijn dan de kinderen die in een oudere leeftijdsperiode zijn onderzocht.

Item6: pakt voorwerp binnen bereik

Onderzoekleeftijd	Referentiewaarden (percentage dat het kenmerk positief scoort)
21-22 weken	Rechts: 95,0 % Links: 95,1 %
23-24 weken	Rechts: 96,2 % Links: 95,6 %
25-26 weken	Rechts: 96,6 % Links: 96,3 %
	NB: periode week 1 betreft de leeftijd vanaf de geboortedag tot en met dag 6, periode week 2 de leeftijd van dag 7 tot en met dag 13, etc.

Preventief klinisch onderzoek met focus

- Schedelvorm en sluitingsproces fontanel
- Primaire en secundaire cryptorchidie
- Vroegdetectie evolutieve heupdysplasie
- Fysieke letsels verdacht voor kindermishandeling
- Aangeboren hartafwijking (incl. coarctatio aortae)
- Dysmorfe kenmerken
- Oogafwijkingen (pupilinspectie)
- Vroegdetectie liesbreuk, navelbreuk, huidafwijkingen, ... (inspectie van 'kop tot teen')

Niet behorend tot preventief klinisch onderzoek

- *Otoscopie*
- *Mond-en keelinspectie*
- *Longauscultatie*
- *Buikpalpatie*

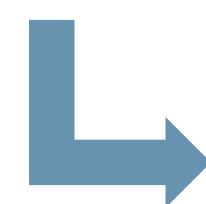
Opgroeien

Kind & Gezin

Voorkeurshouding/schedelafvlakking

Preventieve [concrete tips](#)

- Verzorgen, spelen, slapen, dragen, voeden
- 1-2-3 Beweegcampagne

Veilig slapen op de RUG !

Wanneer verwijzen we naar behandelend arts?

- ✓ Persisterende voorkeurshouding ondanks correct toepassen van tips
- ✓ Toenemende schedelafvlakking ondanks correct toepassen van tips
- ✓ Persisterende schedelafvlakking na leeftijd 4 maanden
- ✓ Ernstige schedelafvlakking
- ✓ Bij ongerustheid ouders – “op vraag” van ouders

Agenda

- ✓ Wat doet Opgroeien?
- ✓ Het preventief gezinstraject van K&G
- ✓ Inzoomen op medisch preventieve dienstverlening K&G
- ✓ **Samenwerking met partners**
- ✓ Interessante linken

Opgroeien

Hoe werken we samen, in samenspraak met het gezin?

Kindboekje

Born in Belgium-tool (prenataal)

Automatische gegevensdeling

Telefonisch contact

Zorg-overleg in bijzijn van ouders

Huizen van het Kind!

Verwijsbrieven

Medisch preventieve verwijzing

Protocollen en richtlijnen opgesteld in samenspraak met experts

- ✓ Gehoortest
- ✓ Oogtest
- ✓ Vaccineren (aanbevelingen HGR)
- ✓ Opvolgen lichamelijke groei
- ✓ Van Wiechenonderzoek
- ✓ Verlengde geelzucht
- ✓ Koortsbeleid
- ✓ Preventief klinisch onderzoek
- ✓ Signalen (verdacht voor) kindermishandeling
- ✓ Perinatale mentale gezondheid
- ✓ Gezonde levensstijl

Medisch preventieve verwijzing

Naar welke zorgverlener verwijzen we?

Altijd naar behandelend arts (huisarts of kinderarts) behalve:

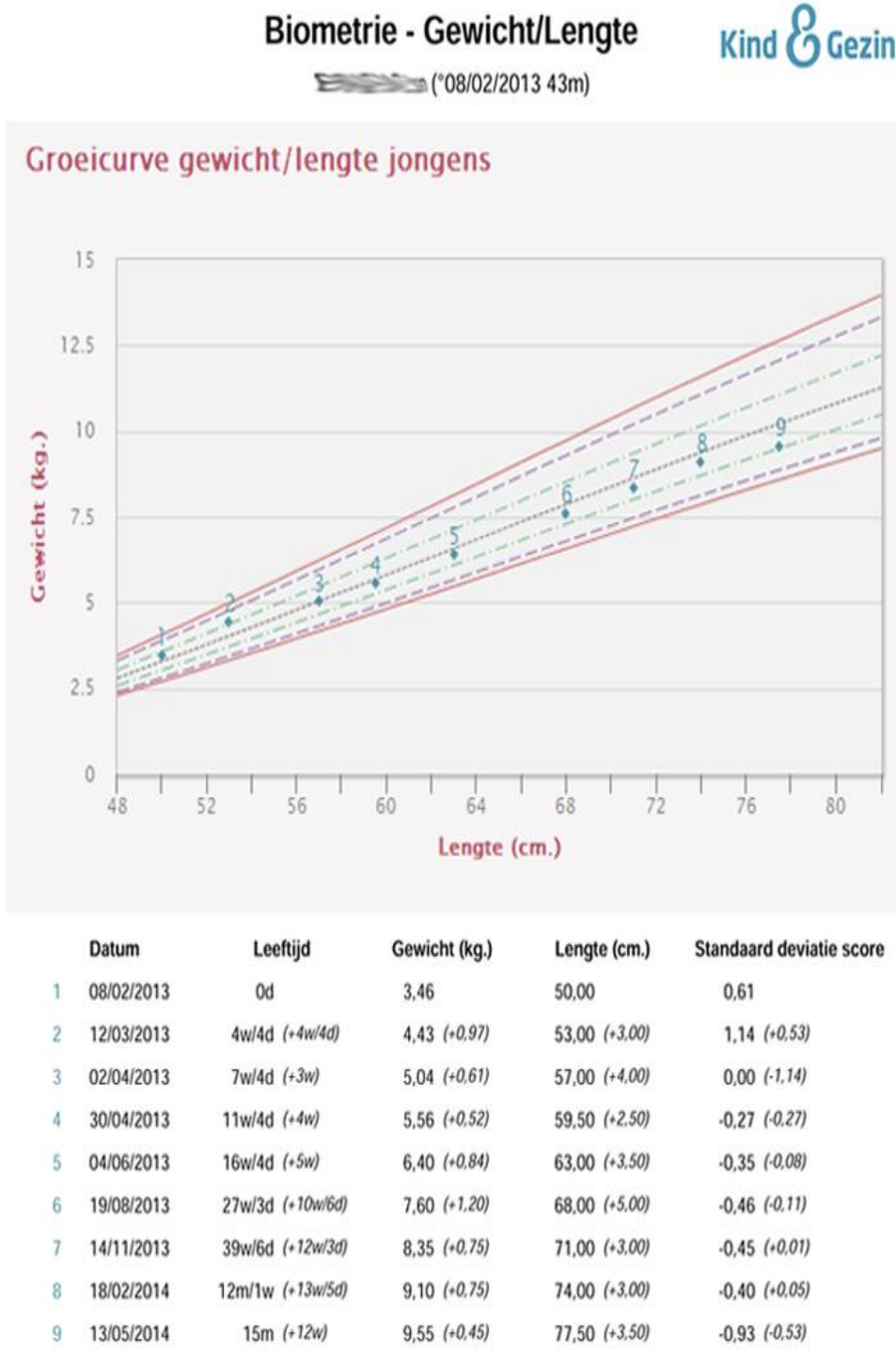
- Gehoorscreening → NKO – referentiecentrum
- Oogscreening → (pediatrische) oftalmoloog
- Verlengde geelzucht → Kinderarts

Vitalink Kindrapport (pdf) toegankelijk voor ouders, behandelend arts en CLB mits toestemming ouder en RR-nummer

Medische velden uit kinddossier:
screeningstesten, anamnese, onderzoek

Vitalink Kindrapport - Kenmerken					Kind & Gezin
Naam :		Voornaam :		Geslacht : M	Geboorte Datum : 08/02/2013
Thema	Groepering	Kenmerk	Waarde	Leeftijd	Datum
Zwangerschap	Kraam	Kraamkliniek	A.Z. Sint-Augustinus	4d	12/02/2013
		Bevalling	Vaginaal	4d	12/02/2013
		Aantal borelingen	1	4d	12/02/2013
		Pariteit	2	4d	12/02/2013
Test & Vacc	Testen	Gehoortest	Pass	3w	01/03/2013
			Pass	6w	27/03/2013
		Oogscreening	Test passed	24m	04/03/2015
SES	Taal en Cultuurskloof	Taal moeder - kind	Nederlands	4d	12/02/2013
Anamnese	Antecedenten	Antecedenten	slecht slapen, grote tonsillen afspraak bij nko	24m	04/03/2015
Klinisch onderzoek	Schedel	Fontanel	Gesloten	24m	04/03/2015
				24m	04/03/2015
	Oog	Oogscreening	Test passed	24m	04/03/2015
	Cardiovasculair	Auscultatie hart	Geen bijzonderheden	24m	04/03/2015
				24m	04/03/2015
	Genitalia / Testes	Testis rechts	Ingedaald	24m	04/03/2015
				29m	04/08/2015
				24m	04/03/2015
		Onderzoek genitalia jongen	Fimosis	29m	04/08/2015
				29m	04/08/2015
	Heupen	Heupen	Geen bijzonderheden	24m	04/03/2015

Groeicurven

Van Wiechen schema

VAN WIECHEN ONTWIKKELINGSONDERZOEK 0-12 (15) MND.

Naam: Geboortedatum: 08/02/2013 Zwangerschapsduur: 39 weken

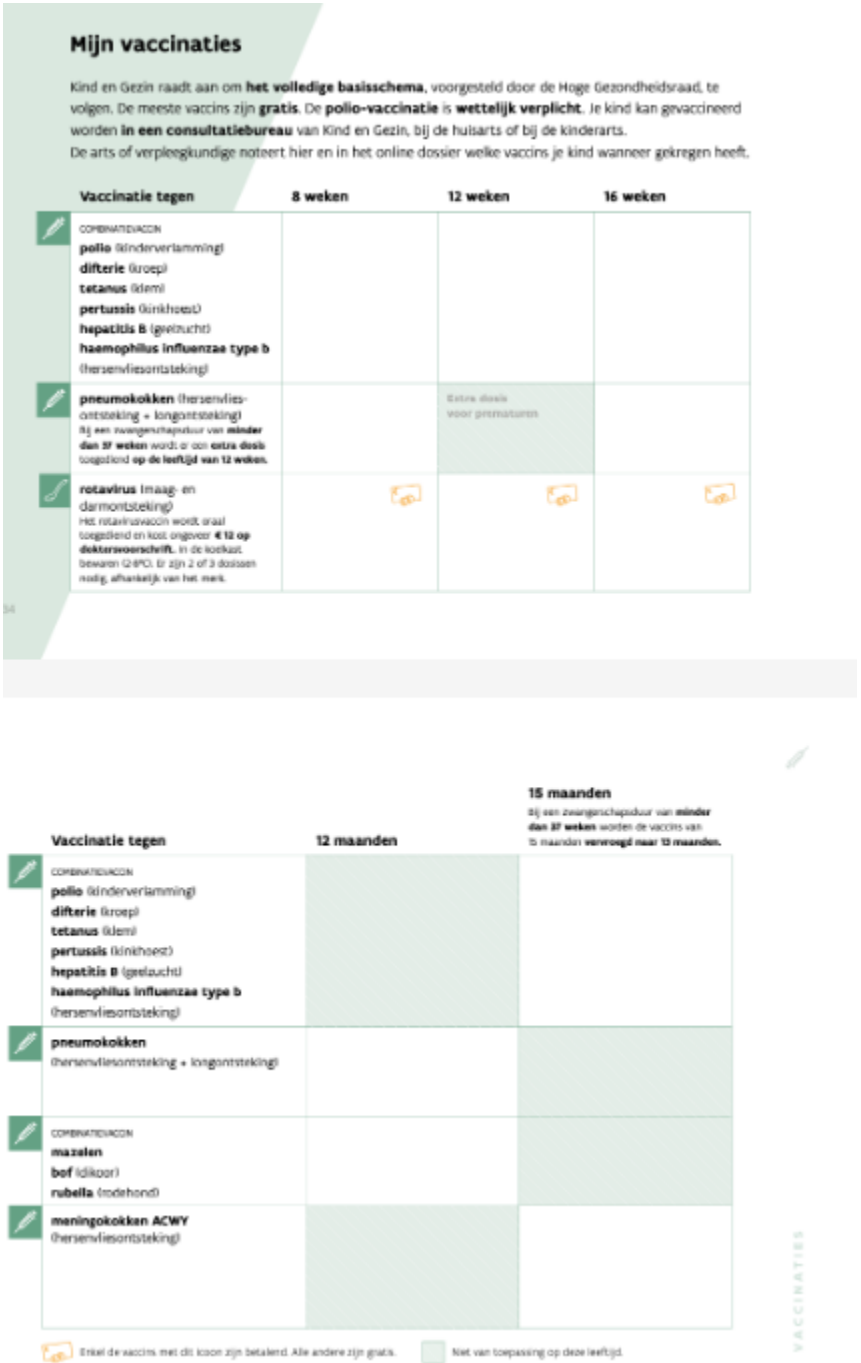
Gedragsbeoordeling: 0 = Kind is wakker en alert, 1 = Kind maakt een vermoede indruk, 2 = Kind is huilt, 3 = Kind huilt hard, 4 = Anders; omschrijf onder opmerkingen.

Notatiesysteem: In de betreffende kolom altijd de kalenderdag vermelden, ook bij prematuren. Voor elk onderzoek nieuwe kolom gebruiken. Na 3 en na 5 mnd kolom voor extra consulten. Resultaat noteren met + of -; bij twijfel: Rechts en links, waar aangegeven, afzonderlijk noteren. Zoveel mogelijk zelf observeren; kenmerken met (M) zonodig op mededeling van de ouder. Bij positief resultaat M noteren. Kenmerken herhalen.

Algemeen	4 wkn 1 mnd	8 wkn 2 mnd	12 wkn 3 mnd	26 wkn 6 mnd	39 wkn 9 mnd	52 wkn 12 mnd	65 wkn 15 mnd	Opmerkingen
Leeftijd								
Gedragsbeoordeling								
Type motoriek / Adaptatie / Persoonlijkheid en Sociaal Gedrag								
1. Ogen fixeren								
2. Volgt met ogen en hoofd 30° of 30°								
3. Handen af en toe open								
4. Kijkt naar eigen handen (M)								
5. Speelt met handen middenvoor								
6. Pakt in rugligging voorwerp binnen bereik								
7. Pakt blokje over								
8. Houdt blokje vast, pakt er nog een in andere hand								
9. Speelt met beide voeten (M)								
10. Pakt propje met duim en wijsvinger								
11. Doet blokje in/uit doos								
12. Speelt "geven en nemen" (M)								
Communicatie								
29. Reageert op toespraken (M)								
30. Lacht terug (M)								
31. Maakt geluiden terug (M)								
32. Maakt gevarieerde geluiden (M)								
33. Zegt "dada-baba of gaga" (M)								
34. Brabbelt bij zijn spel (M)								
35. Reageert mondeling op verzoek (M)								
36. Zwaait "dag, dag" (M)								
37. Zegt 2 "geluidsvoerden" met begrip (M)								
38. Begrijpt enkele dagelijks gebruikte zinnen (M)								
Grove motoriek								
52. Beweegt armen evenveel								
53. Beweegt benen evenveel								
54. Bijt hangen bij optillen onder de oksels								
55. Reacties bij optrekken tot zit								
56. Heft kin even van onderlaag								
57. Heft in buikligging hoofd tot 45°								
58. Kijkt rond met 90° geheven hoofd								
59. Benen gebogen of trappelen bij verticaal zwaaien								
60. Rokt zich om van rug naar buik en omgekeerd (M)								
61. Kan hoofd goed ophouden in zit								
62. Zit op billen met gestrekte benen								
63. Zit stabiel los								
64. Kruist vooruit, buik op de grond (M)								
65. Trekt zich op tot staan (M)								
66. Kruist vooruit, buik vrij van de grond (M)								
67. Loopt langzaam (M)								

Vaccinatie registratie met uitwisseling Vaccinnet

Kindboekje

Digitaal dossier KG

Vaccinaties

Spring naar: [Schematisch](#) | [Legende](#) | [Beslissing vaccinatie](#) | [Algemene opmerkingen](#) | [Vaccinatiekaart en poliobewijs](#)

Schematisch	
	8 weken
Polio	09/04/2024
Difterie	09/04/2024
Tetanus	09/04/2024
Pertussis	09/04/2024
Hib	09/04/2024
Hepatitis B	09/04/2024
Pneumokokken	09/04/2024
Rotavirus	09/04/2024
Mazelen	
Bof	
Rubella	
Meningokokken C/ACWY	

Digitaal dossier
behandelend arts

Omschrijving	Leeftijd in maanden					Leeftijd in jaren			
	2	3	4	12	15	6	9-10	12	14
Polio	04/24	o	o		o	o			
Difterie	04/24	o	o		o	o			o
Tetanus	04/24	o	o		o	o			o
Pertussis	04/24	o	o		o	o			o
Hib	04/24	o	o		o				
Hepatitis B	04/24	o	o		o				
Pneumokok	04/24		o	o					
Mazelen				o			o		
Bof				o			o		
Rubella				o			o		
MenC of MenACWY					o				
HPV								o	o

Vaccin	Datum
Rotarix - RV	09/04/24

Het vaccinatieschema is raadpleegbaar voor iedere zorgverlener

- via elektronisch dossier met link naar Vaccinnet als vaccinator
- via mijngezondheid.be voor de ouders

Preventieve opvolging na 3 jaar

- Vanaf 2,5- 3 jaar gaat het kind naar school
- K&G geeft het Vitalinkdossier door met geïnformeerde toestemming aan een Centrum voor leerlingbegeleiding (CLB)

Bij sommige kinderen (op maat en als nodig) wordt er persoonlijk contact genomen met het CLB toegewezen aan de school waar het kind naartoe gaat (belang van lokale netwerken !)

Agenda

- ✓ Wat doet Opgroeien?
- ✓ Het preventief gezinstraject van K&G
- ✓ Inzoomen op medisch preventieve dienstverlening K&G
- ✓ Samenwerking met partners
- ✓ **Interessante link**

Opgroeien

www.kindengezin.be

Onze thema's

Opgroeien

Kind & Gezin

www.kindengezin.be – Brochures | Kind en Gezin

Zoeken

inkomenstarief

Zoeken

Inkomenstarief voor ouders

De brochure is bestemd voor ouders met een kind in een kinderopvang die met inkomenstarief werkt. Je betaalt dan volgens je inkomen, en hebt daarvoor een attest inkomenstarief nodig.

Opgroeien

Kind & Gezin

www.opgroeien.be : verdiepende informatie voor professionals

 Thema's →

 Opleidingen en events →

 Toolbox →

 Databank kwaliteitsvolle praktijken →

 Cijfers en onderzoek →

Cijferrapport **BMI**

GA SNEL NAAR...

- ↓ [Evolutie BMI van kinderen van 2 jaar](#)
- ↓ [Evolutie BMI per geslacht van kinderen van 2 jaar](#)
- ↓ [Evolutie BMI per provincie van kinderen van 2 jaar](#)
- ↓ [BMI van kinderen van 2 jaar naar kenmerken van het gezin](#)
- ↓ [BMI-cijfers over oudere kinderen \(agentschap Zorg en Gezondheid\)](#)
- ↓ [Rapport met BMI-cijfers 2 tot 14 jaar](#)

Naast lokale cijfers over BMI ook andere lokale cijfers over gezondheid (bereik gehoortest, bereik vaccinaties, bereik oogtest, gegevens over prematuriteit en cijfers over (borst)voeding).
[Cijfers op maat](#)

Hier vind je cijfers op niveau eerstelijnszone voor 2023.
[BMI eerstelijnszone](#)

[Cijfers en Publicaties | Opgroeien](#)

Opgroeien

Kind Gezin

DOMUS MEDICA

Actueel

Huisarts nu & nieuws

Vorming

Agenda & e-learning

Uw praktijk

& Beroepsondersteuning

Home > richtlijnen > themadossiers > themadossier opgroeien

Richtlijnen ▪ Steekkaarten & implementatiemateriaal ▪ Themadossiers ▪ Coronavi

Themadossier Opgroeien

Kind & Gezin

GROEIPAKKET

Kind & Gezin Vlaams Centrum voor Adoptie

Inhoud

- Wat houdt preventieve dienstverlening Kind en Gezin in?

- Hoe brengt Kind en Gezin haar preventieve dienstverlening?

- Koorts en ziektebeleid in de kinderopvang

- Contactgegevens Opgroeien/Kind en Gezin

- Opgroeien/Zorgtoeslagevaluatie

- Interesse om te werken als consultatiebureauarts of evaluerend arts?

- Webinar Opgroeien op 14 november 2023

[Themadossier Opgroeien | Domus Medica](#)

[Vlaamse Vereniging voor Kindergeneeskunde - Richtlijnen](#)

Lid worden

Inloggen

Zoeken in VVK

Agenda

Richtlijnen

Bibliotheek

Jong VVK

Attesten

Vacatures

Over ons

25

JAN 24

Nieuwe Vlaamse groeicurven als instrument voor de preventieve opvolging van groei bij het jonge kind

Bekijk de groeicurven op de website opgroeien.be.

LEES VERDER >>

29

NOV 23

Inhaalvaccinatiewijze (Kind & Gezin)

Bekijk de vaccinatiewijzer hier

Hoge Gezondheidsraad

22

Richtlijnen

17

Kind & Gezin

9

Orgaansystemen

▼

[Bladeren op datum](#)

Opgroeien

Kind & Gezin

Dus... Wat is het eerste waar je aan denkt bij het horen van 'Kind en Gezin'?

Jij en je partner

Specifieke ondersteuningsbehoefte

Als eten moeilijk gaat

Een kind moet heel wat leren op vlak van eten. Maar dat gaat niet altijd even vlot. Je kind heeft geen zin om te eten, het wordt een echte knoeiboel, ... Tafelmomenten verlopen soms moeilijk. Hoe ga je hier als ouder mee om?

- ✓ Hoe je kind **stap voor stap** leren eten?
- ✓ Tips om het **eetgedrag** van je kind op te volgen.
- ✓ Wanneer **hulp** vragen?
- ✓ Tips voor **tafelplezier**.

[Meer over eetgedrag](#)

Een gekend kind

Je adopteert een **gekend** kind dat in **België** verblijft. Dit kan het kind van je partner zijn, een kind van de familie, een pleegkind of een ander gekend kind.

[Een gekend kind adopteren](#)

Naar school

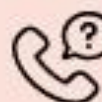
Taal en meertaligheid

Dankjewel!

Kind en Gezin lijn: 078 150 100

Heb je een vraag?
Contacteer de Kind en Gezin-Lijn

 Bel 078 150 100
Van maandag tot en met vrijdag van 8u tot 20u

 E-mail
[Stuur ons een bericht via ons contactformulier >](#)

 Chat
Van maandag tot en met vrijdag van 9u tot 16u30
[Start een chatgesprek >](#)

Je kan bij de Kind en Gezin-Lijn terecht voor:

- een **afspraak** in een consultatiebureau
- **informatie** en **advies** over alle thema's van Kind en Gezin
- brochures aanvragen
- vragen over kinderopvang

[Contact | Kind en Gezin](#)

Frequently Asked Questions

FAQ's

- Hoe werken jullie samen met zelfstandig perinataal psychologen?
 - *Wanneer we een positieve Whooley screening vaststellen, is het protocol dat we verwijzen naar de behandelend arts. Deze kan dan gepaste hulpverlening inschakelen en ook verder opvolgen.*
 - *Wanneer een gezin reeds in begeleiding is bij een GGZ-partner (bv een eerstelijnspsycholoog, een centrum geestelijke gezondheidzorg, een zelfstandig psycholoog...), dan wordt dit ook geregistreerd en in overleg met het gezin afgesproken hoe opvolging gebeurt.*
 - *In situaties waar de drempel tot het zoeken van hulp groot is of wanneer de verwijzing naar een behandelend arts niet lukt, helpen we zelf toe te leiden naar gepaste hulp. Wanneer we, op vraag van het gezin, rechtstreeks bijschakelen naar psychologische hulp (bv ELP, CGG, crisishulp...) doen we dit na consulteren en brieven van de behandelend arts.*
- Op welke manier wordt het beroep psychologisch consulent ingevuld binnen kind en gezin of breder opgroeien
 - *Voor meer informatie over de functie van psychopedagoog (is niet hetzelfde als psychologisch consulent) binnen een lokaal team Kind en Gezin: Kind en Gezin-teams | Kind en Gezin.*
 - *Een psychopedagoog binnen Kind en Gezin is iemand met een Master-opleiding Psychologie of Pedagogie of iemand met een bachelor-opleiding die relevante ervaring heeft in de thema's die een psychopedagoog behartigt.*

FAQ's

-we merken dat we in de dossiers nu een uitgebreide info is over de oogtest maar dikwijls vinden we niets meer terug over de gehoortest. is deze dan niet gebeurd?

Als een gehoortest uitgevoerd is bij Kind en gezin is de info opgenomen PASS of REFER in het VITALINKrapport. Mogelijks gebeurde er een externe gehoortest (bv NICU-kind). Dan bevat het VITALINKrapport geen gegevens maar is de gehoortest normaal gezien wel gebeurd.

- In het dossier staat vaak algemene medische verwijzing . Het is niet altijd duidelijk waarom de ouders verwezen zijn.

Dit was inderdaad zo, sinds januari 2025 werd de volgende informatie toegevoegd: subtype en de reden van de verwijzing

FAQ's

- Heel dikwijls zien we in het CLB-dossier bij link K&G 'geen content' staan. Ouders weten niet altijd hoe en wanneer ze al dan niet toestemming gegeven hebben. Gaat dit dan niet automatisch?

Dit gebeurt niet automatisch. Ouders geven toestemming via Myhealthviewer/mijn profiel/toestemming gegevensdeling

Hoe deel ik mijn medische gegevens met mijn zorgverleners

Stap 1:

Surf naar **www.myhealthviewer.be**. Je kan inloggen met je elektronische identiteitskaart of met **de app 'itsme'**.

Stap 2:

Via My Health Viewer kan je **toestemming geven om gezondheidsgegevens te delen**. Als de toestemming aanstaat dan kunnen zorgverleners en het CLB de gegevens van je kind bekijken. Het gaat om:

- medische gegevens
- de groeicurven
- het Van Wiechenrapport
- de vaccinaties